

Östrabo

– stiftets biskopsresidens

På en kulle, strax utanför det gamla Växjö, ligger Östrabo i blickfånget från staden. Den ståtliga mangårdsbyggnaden uppfördes, enligt gustavianska ideal, mellan åren 1792–1796 som en representativ bostad och arbetsplats för stiftets biskop och domkapitel.

Biskopens arbetsrum

Galleriet

Sessionssalen

Tegnerummet

Östrabo bestod från början sammanlagt av den stora mangårdsbyggnaden, rödmålade flygelbyggnader, ekonomibyggnader, en stor trädgård samt en lantbruksdel.

Östrabobacken mellan biskopsgården och staden brukades ända in på 1920-talet som åkermark till biskopsgården. Än idag binder den vackra allén genom åkermarken ihop Växjö stad med Östrabo.

Olof Wallqvist

1786 blev Olof Wallqvist domprost i Växjö. Året efter tillträdde han som biskop (1787–1800). Wallqvist hade dessförinnan gjort snabb karriär i huvudstaden. Endast 24 år gammal började han som hovpredikant hos kungamodern, Lovisa Ulrika på Stockholms slott. Wallqvist höll under hela sitt liv kontakten med Stockholm och verkade som Gustav III's kyrkominister mellan 1789–1792. Troligtvis var det hans kontakter med kungen som gjorde det möjligt för honom att begära att ett nytt biskopssäte skulle uppföras i Växjö. Det var även Wallqvist som utsåg platsen där Östrabo skulle byggas, utanför staden och väl synlig för invånarna samtidigt som det var nära till den gamla biskopsgården. Ritningarna till Östrabo utfördes av arkitekt Olof Tempelman som även ritade Haga-paviljongen i Stockholm.

Östrabo

Östrabo målades först med röd slamfärg men redan under 1800-talets första hälft fick byggnaden sin ljusgula panel.

Interiören på Östrabo har ändrats ett flertal gånger, allt efter tidens smak och biskoparnas önskemål. Endast sessionssalen på bottenvåningen har fått behålla sin ursprung-

liga placering. En av de större omgestaltningarna, som även syns idag, utfördes när Esaias Tegnér var biskop (1824-1846). Han var inte särskilt imponerad av Östrabo, utan liknade det vid ett gödsel förråd i totalt förfall. Under 1835 omgestaltade han interiören. Husets mittparti omändrades till ett trapphus i empirestil med en halvcirkelformad trappa. Det var även under Tegnér's tid som de offentliga och privata utrymmena på Östrabo blandades.

1862 inrättades ett kök i huvudbyggnaden. Vid den här tiden var Henrik Gustav Hultman biskop (1860-1879), vilket sägs ha varit en gästfri tid med mycket bjudningar på Östrabo.

Under 1900-talet har flera renoveringar utförts där framför allt första våningens rum förändrats. Bland annat har garderober tillkommit samt rum delats upp till mindre arbetsrum.

På 1920-talet gjordes två tillbyggnader på husets gavlar, den norra i två våningar som privat entré till biskopsbostaden, och den södra som entré till sessionssalen.

Den senaste förändringen av Östrabo genomfördes 2008-2009 för att öka tillgängligheten. Den södra tillbyggnaden revs och istället uppfördes en entré med hiss och kapprum.

Biskopsporträtten

På Östrabo finns ett stort antal biskopsporträtt, de äldsta från 1600-talet. Många biskopar saknas i samlingen men från Olof Osander (1749-1787) är samlingen komplett. I sessionssalen hänger alla porträtten över de biskopar som har bott på Östrabo samlade. Jan-Olof Johansson (2010-) är den 19:e biskopen som bor på Östrabo och Växjö stifts 58:e biskop.

Flygelbyggnaderna

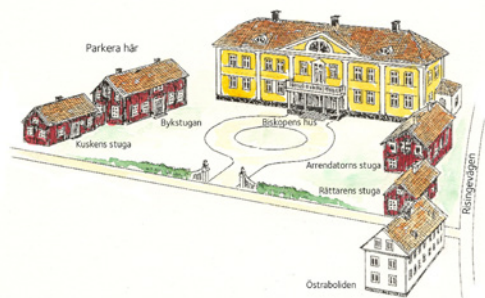
I *bykstugan* låg biskopsgårdens tvättn-rättning. Fram till 1862 fanns här även biskopsgårdens kök.

I *Kuskens stuga* bodde, under flera generationer, biskopens kusk.

Norr om Östrabos gavel står det gamla *hönshuset* samt ett avträde som även kallas för *Tegnér's dass*.

Arrendatorns stuga har fungerat som bostadshus för jordbrukets arrendator med familj. Här bodde även Esaias Tegnér under tiden som huvudbyggnaden renoverades.

I *Rättarens stuga* bodde förmannen för jordbruket som bedrevs på Östrabo.

Övrigt

Östraboliden uppfördes 1938 i anslutning till Östrabo som prästänkehem, bostad för prästänkor. Inskriptionen över entrén *Viduarum Domus Sacerdotum* betyder *Prästänkornas hus*.

Flygelbyggnaderna samt Östraboliden renoverades invändigt under 1960- och 1970-talet och inrymmer idag kontorslokaler för stiftets kanslipersonal. Östrabo är sedan 1935 förklarad som byggnadsminne.